EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Úvod do podnikání

Podnikání v elektrotechnice (KET/PELT), Přednáška č. 1

FAKULTA ELEKTROTECHNICKÁ
ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY
V PLZNI

KET

Cíle předmětu

Cíle předmětu

- informovat o podniku a podnikání
- porozumět struktuře a řízení podniku
- nastavit způsob myšlení
- naučit tvořit
- dokázat prezentovat

- *Předmět podnikání v elektrotechnice si klade za cíl seznámit studenty se základními aspekty podnikání s důrazem na elektrotechnické zaměření.*
- *Hlavním úkolem je rozvíjet znalosti a dovednosti tak, aby studenti dokázali tyto poznatky aplikovat v rámci vlastní praxe, založení a řízení vlastní firmy.*

Přednášky

Přednášky

1) **Úvod do podnikání**
2) Současné trendy vývoje v elektrotechnice z pohledu podnikání
3) Podnikání v elektrotechnice podle živnostenského zákona
4) Podnikání v elektrotechnice podle zákona o obchodních korporacích
5) Daňová soustava České republiky
6) Tvorba podnikatelského plánu
7) Základní ekonomické aspekty podnikání, ekonomické vztahy
8) Majetková a kapitálová struktura podniku
9) Náklady a výnosy podniku
10) Marketingové strategie
11) Manažerské techniky
12) Strategie, cíle a plánování podniku
13) Zajištění a řízení zdrojů pro podnikatelskou činnost

Úvod do podnikání

Úvod do podnikání

Po této přednášce budete umět:

- vymezit pojem podnikatel
- vysvětlit vývoj společnosti a problematiku ekonomických cyklů
- vysvětlit pojem podnikavost
- vymezit základní rozdíly mezi podnikáním a zaměstnaneckým poměrem
- vysvětliv problematiku startupů

Klíčová slova:

- podnikání, podnikatel, ekonomické cykly, podnikavost, startup, Silicon Valley

Podnikání

Podnikání

- je motorem společnosti
- je zdrojem úspěšnosti společnosti
- vytváří hodnoty
- je veřejnou soutěží

- právo podnikat v České republice je zaručeno „Základní listinou práv a svobod“:
- *„Každý má právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu, jakož i právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost. „*

- Listina základních práv a svobod (link)

Podstata podnikání

Uspokojování lidských potřeb:

- statky (spotřební, kapitálové, movité, nemovité)
- služby (věcné, osobní)

Základní výrobní faktory:

- půda
- práce
- kapitál

Podnikatel

- právní vymezení pojmu podnikatel je popsáno v občanském zákoníku (zákon č. 89/2012 Sb.) v paragrafech 420 – 422
- osoba podnikatele je v § 420, odst. 1 a 2, vymezena takto:
- *„Kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele. Pro účely ochrany spotřebitele a pro účely § 1963 se za podnikatele považuje také každá osoba, která uzavírá smlouvy související s vlastní obchodní, výrobní nebo obdobnou činností při samostatném výkonu svého povolání, popřípadě osoba, která jedná jménem nebo na účet podnikatele.“*

Podnikatel

- za podnikatele se podle občanského zákoníku považuje osoba zapsaná v obchodním rejstříku za podmínek, které stanovuje příslušná legislativa
- podnikatelem je také osoba, která má živnostenské nebo jiné oprávnění k podnikání dle platné legislativy
- k základním předpokladům úspěšného podnikatele patří podnikavost a samozřejmě podnikatelský úspěch
- podnikavost je faktor subjektivní, je to vlastnost, která vyjadřuje předpoklady jednotlivce k podnikání a tvoří jádro podnikání - tvoří významný prvek v rozhodování o zahájení podnikání
- podnikavost je člověku dána, ale je možné si ji i osvojit
- podnikavost je dále rozdělena na **dispozice** (schopnosti, vědomosti, dovednosti) a **osobní vlastnosti** (charakterizují osobnost podnikatele)

Použitá literatura: [1]

Vývoj teorie podnikání

- až v 80. letech 20. století se dostává do popředí ucelená teorie podnikání
- v těchto letech se začíná vytvářet na světových univerzitách nový, ucelený vědní obor o podnikání (Entrepreneurship)
- ***podnikání (Entrepreneurship) je označení pro soustavnou samostatnou činnost převodu inovací, financí a podnikatelského nápadu do ekonomických statků a dosažení zisku***
- za zakladatele tohoto oboru je všeobecně považován irský obchodník a bankéř Richard Cantillon (1680 – 1734)
- Jako první přišel s tvrzením, že podnikatel je nedílnou součástí trhu
- ekonomiku viděl jako organický systém, v němž jsou vztahy mezi lidmi přirozeným způsobem propojeny a který sám udržuje svou rovnováhu

Použitá literatura: [1]

Vývoj teorie podnikání

- jejich závěry slouží dodnes jako významné zdroje a základy pro koncepci moderní teorie podnikání
- ucelená teorie podnikání zatím ale stále neexistuje
- chybí rozsáhlejší teorie podnikání, která by integrovala různé pohledy a disciplíny
- z historického hlediska můžeme zaznamenat u formulování teorie podnikání tři přístupy:
  - **ekonomický přístup** – je zaměřený především na zkoumání role podnikatele v ekonomickém rozvoji
  - **psychologický přístup** – je orientovaný zejména na hledání typických vlastností úspěšného podnikatele
  - **sociálně-ekologický přístup** – je zaměřený primárně na hledání vlivu sociálně-ekonomického prostředí na podnikání

Použitá literatura: [1]

Vývoj společnosti

Vývoj společnosti

- technologie = aplikovaná věda
- technologické změny představují hnací motor lidstva a ovlivňují chování společnosti.
- **tyto změny jsou charakterizovány ekonomickými cykly**

- ekonomické cykly jsou proměnlivé jevy a liší se mezi různými zeměmi v různých historických obdobích z hlediska periody i amplitudy
- ekonomové se velmi dlouho domnívali, že je možné identifikovat určité typy ekonomických cyklů s více či méně totožnou délkou trvání (periodou)
- i v současné době část odborníků věří v existenci "typizovaných" ekonomických cyklů

Vývoj společnosti

- jednotlivé typy ekonomických cyklů se z odborné literatury a učebnic již prakticky vytratily, kvůli komplexnímu pohledu na dané téma bychom tyto typy neměli alespoň v krátkosti opomenout

- jedná se zejména o:
  - Kitchinovy cykly
  - Juglarovy cykly
  - Kondratěvovy cykly

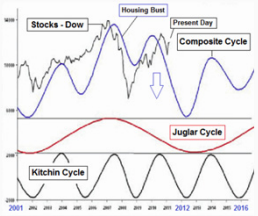

Kitchinovy cykly

- jsou ekonomické cykly s udávanou průměrnou periodou cca 40 měsíců
- byly pojmenovány dle svého objevitele Američana Josepha Kitchina (1861 – 1932)
- ten začínal jako specialista na statistické výzkumy zlatých nalezišť v Jižní Africe
- cykly odhalil na základě zkoumání amerických a britských ekonomických výkyvů ekonomiky v letech 1890 – 1922
- jedná se o krátkodobé kolísání reálného produktu v jednotlivých odvětvích, v několikaměsíčních po sobě následujících obdobích, často pod vlivem sezónních událostí (např. rostoucí poptávka v předvánočním čase, vliv počasí v zemědělství, dovolené v létě atd.)
- ekonomové je většinou spojují s výkyvy v zásobách

Použitá literatura: [2]

Kitchinovy cykly

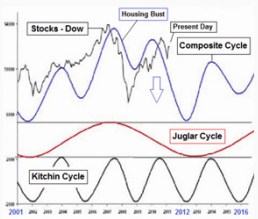
Ekonomické cykly

Juglarovy cykly

- mají udávanou průměrnou periodu v rozmezí 9 – 10 let
- na jejich existenci poukázal francouzský lékař Clémont Juglar (1819 – 1905 a to již v roce 1860
- o dalších dvacet devět let později novými výzkumy tuto existenci (dle vlastního mínění) potvrdil
- tento střednědobý typ cyklů je připisován periodickým výkyvům v investicích do kapitálových statků

Použitá literatura: [2]

Juglarovy cykly

Ekonomické cykly

Kondratěvovy cykly

- Kondratěvovým cyklům se také říká „dlouhé vlny“, mají udávanou průměrnou periodicitu odpovídajícím cca 50 rokům
- tuto teorii uveřejnil v roce 1925 ruský ekonom a šéf institutu pro výzkum konjunktury při sovětském ministerstvu financí Nikolaj Dimitrijevič Kondratěv (1892 – 1938)
- podklady byly výsledky jeho zkoumání trendů velkoobchodních cen, mzdových a úrokových sazeb a ukazatelů produkce ve Francii, Velké Británii a USA
- usuzoval z nich na existenci dlouhých vln ve vývoji ekonomické aktivity
- jeho cykly jsou tradičně spojovány s probíhajícími technologickým pokrokem, válkami, revolucemi a podobnými událostmi

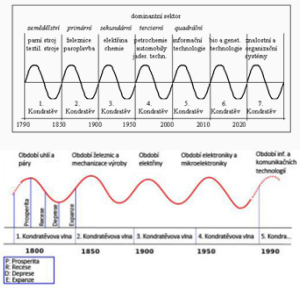
Použitá literatura: [2]

Kondratěvovy cykly

- z jiných příčin mohou být zmíněny inovace (parní stroje, rozvoj dopravní sítě, vědecko-technická revoluce, informační revoluce...)
- ekonomové vysvětlují různé příčiny těchto dlouhodobých vln - většina z nich se shoduje spíše v příčině technologických změn
- celosvětová ekonomika probíhá v Kondratěvových dlouhodobých cyklech
- tyto cykly se mění v závislosti na změnách výrobních technologií, výraznými monetárními jevy a politickými převraty historického charakteru
- jedna vlna se skládá ze dvou základních částí:
  - první dlouhá vlna je vlna růstu (expanze)
  - druhá vlna je vlna poklesu (deprese)

Použitá literatura: [2]

Kondratěvovy cykly

Kondratěvovy cykly

Dnes se setkáme s tímto rozlišením dlouhodobých vln:

- **první vlna** – souvisí s průmyslovou revolucí, zejména s vynálezem parního stroje
- **druhá vlna** – souvisí s rozvojem železnic, lodní dopravy a těžkého průmyslu
- **třetí vlna** – je spojena s vědecko-technickou revolucí
- **čtvrtá vlna** – souvisí s rozvojem elektronického průmyslu
- **pátá vlna** – současná, značí ji informační revoluce, mikrotechnologie

Podnikatel versus zaměstnanec

Podnikatel versus zaměstnanec

- každý, kdo se rozhoduje, zda podnikat zároveň řeší i otázku, zda raději nezůstat zaměstnancem (mít určité jistoty a mnohdy výrazně nižší mírou odpovědnosti)
- zájemce o podnikání se může v podstatě nacházet ve třech životních situacích:
  - zaměstnání má, ale chce realizovat své nápady a představy, chce si ověřit, zda by se jako podnikatel uplatnil, nebo si chce „pouze“ finančně přilepšit do rodinného rozpočtu
  - zaměstnání má, je v něm nespokojený a řeší otázku, zda má stabilní zaměstnání a s ním spojené jistoty opustit a začít s podnikáním jako s něčím novým, s čím nemá zkušenosti a kde není úspěch zaručen
  - zaměstnání ztratil a podnikání může být vhodným a někdy i jediným způsobem, jak zabezpečit finanční prostředky (pokud nechce být závislý na podpoře státu)

Podnikatel versus zaměstnanec

FAKTOR	ZAMĚSTNÁNÍ	PODNIKÁNÍ
Začátek	Výběrové řízení, podpis pracovní smlouvy	Z právního hlediska po získání oprávnění k podnikání, což může být i ihned
Administrativa	Většinou žádná	Vyřizování na živnostenském úřadu, finančním úřadu, zdravotní pojišťovně, České správě sociálního zabezpečení, rejstříkovém soudu aj.
Odpovědnost	Za výsledky své práce	Za výsledky celého podniku, za zaměstnance, za dodržování platné legislativy
Ručení	Žádné	Dle zvolené právní formy podnikání, např. u živnosti celým svým majetkem
Možnost růstu	Dle kariérního řádu	Možný rychlý růst (souvisí s růstem podniku)
Náplň práce	Pevně dána pracovní smlouvou	Vše, co je potřeba
Servis pro výkon práce	Zajištěn zaměstnavatelem	Nutnost vše zabezpečit
Pracovní doba	Stanovena zaměstnavatelem	Není přesně stanovena, v počátcích podnikání často překračuje i 10 hodin denně 365 dní v roce
Plat (mzda)	Pravidelný příjem v dohodnuté výši	Nepravidelný příjem závislý na výsledcích podnikání

Podnikání

Důvody k zahájení podnikání:

- finanční důvody – vydělat si na živobytí!
- společenské důvody – získat prestiž, seznámit se novými lidmi!
- sociální aspekt – vytvářet nové pracovní příležitosti!
- rodinné důvody – zajistit budoucnost rodiny!
- osobní aspirace – dokázat si něco, vyhnout se nezaměstnanosti!
- koníčky, záliby – dělat co mě baví, využít svých schopností a potenciálu!
- příležitosti – možnost uspořádat si čas, mám nápad, mám možnost něco změnit!

Podnikání

Proč nezačít podnikat?

- strach = základ neúspěchu

Důvody k NEzahájení podnikání:

- ztráta volného času?
- méně času na rodinu a přátele?
- nemohu se věnovat jen sobě?
- budu se muset rozhodovat (v dobrém i špatném)?
- zažiji více stresu?
- budu čelit větším rizikům – dostatečný příjem, rozumět financím, papírovat?
- je to větší nejistota?

Startup

Startup

Co vlastně znamená pojem startup?

- *jsou různé definice, nejběžnější je považovat za starup firmu, která je ve svých začátcích a svými produkty nebo službami přináší na trh jedinečné a inovativní řešení (něco nového)*
- *zároveň se rychle a dynamicky vyvíjí a svým podnikáním se snaží prospívat společnosti*

Startup

Příklady různých definic:

- *"Startup je pojem označující nově vznikající projekt či začínající firmu, často ještě ve fázi tvorby podnikatelského záměru."*

  (Penizeprofirmy.cz)

- *"Startup je společnost zabývající se problémem, pro který neexistuje v současné době jednoznačné řešení a jehož úspěšné vyřešení není zaručeno."*

  (Neil Blumenthal, spoluzakladatel a výkonný ředitel Warby Parker)

- *"Startup je stav mysli, kdy lidé vědomě vymění pocit stability za příslib potenciálního rychlého růstu s možností okamžitého dopadu.„*

  (Adora Cheung, spoluzakladatelka a výkonná ředitelka Homejoy)

Startup

Příklady různých definic:

- *"Startup je společnost v začátcích svého podnikání. Takovéto společnosti často spoléhají na kapitál od svých zakladatelů, kteří se snaží zpeněžit produkt či službu, o které si myslí, že je po nich poptávka. Z důvodu malých tržeb či velkých nákladů je v delším časovém horizontu většina těchto společností odkázána k zániku či dodatečnému financování ze strany investorů."*

  (Investopedia.com)

- *"Je to počáteční fáze existence podniku, kdy se podnikatel snaží rychle přejít z fáze nápadu k zajištění financování a vytváří základní strukturu budoucího podnikání."*

  (Businessdictionary.com)

Startup

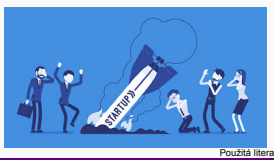
- poprvé se termín startup objevil v roce 1976 v článku amerického časopisu Forbes ve spojitosti s nově budovanými společnosti
- startup je rychle rostoucí, velmi často technologicky zaměřená firma, která přichází s velkou vizi a má ambice změnit konkrétní odvětví nebo oblast
- charakteristický je pro startup hlavně rychlý růst
- při zahájení podnikání i následném růstu si startupy snaží udržet co možná nejnižší náklady a zajistit nejkratší dobu návratnosti investic
- popularizace tohoto termínu však přišla až ve druhé polovině 90. let (1996-2001 (v době internetové horečky), kdy vznikalo ve Spojených státech mnoho společností v rámci rozmachu internetu
- velkou měrou přispělo kalifornské Silicon Valley, které již v té době bylo považováno za jedno z nejvíce inovativních míst na naší planetě

Použitá literatura: [3]

Startup

- hlavním cílem startupu je transformovat se ve stabilní a prosperující firmu
- se startupem se ale spojuje i poměrně velké podnikatelské riziko (vzhledem k rychlému růstu) a tak boužel řada pokusů končí neúspěchem
- vzhledem k vysoké úmrtnosti startupů se těm nejúspěšnějším říká "**unicorns**" neboli jednorožci - označují se tak startupy, jejichž tržní hodnota už přesáhla miliardu dolarů

Použitá literatura: [3]

Jak vzniká startup?

- startup se většinou zakládá na základě podnikatelského nápadu
- zde mluvíme o první fázi "životního cyklu" startupu, které se říká **"Early Stage"**
- po "**Early Stage**" následuje fáze, kdy je firma oficiálně založena a shání finanční prostředky, aby mohla vstoupit na trh
- startupy většinu počátečníc financí získávají z crowdfoundingu nebo startup akcelerátorů, inkubátorů a externích investorů
- tato fáze startupu bývá označována jako **"Seed"**
- po získání financí vstupuje startup na trh s jediným cílem - co nejrychleji vyrůst v prosperující firmu - této fázi se říká **"Growth"**

Použitá literatura: [3]

Jak vzniká startup?

- v poslední fázi už má startup stabilní strukturu a pracuje na dalším růstu a expanzi
- pokud je úspěšný, jeho startupová cesta končí naplněním původní vize
- prosperující startupy často končí odkoupením firmou a dalším rozvojem

Použitá literatura: [3]

Výhody startupů?

- startupy mají většinou přátelskou atmosférou a neformální prostředí
- díky rychlému růstu se v nich člověk za měsíc naučí to, co by mu v „korporátním prostředí" trvalo přes rok
- ve startupu se nápady mohou měnit v realitu přímo před očima - nestane se, že byste pracovali na něčem, co nakonec nebude realizováno
- ve startupu budete u zavádění inovací a v neustálém kontaktu s novinkami v oboru - často budete sami rozhodovat o tom, jaké inovace mají pro vaši firmu smysl
- nejsou zde na žádné zkostnatělé postupy a technologie, které by vás v práci brzdily
- často se říká, že firmu dělají lidé, a u startupů to platí 100% - ve startup v týmu nenajdete jenom kolegy, ale i kamarády

Použitá literatura: [3]

Co není startupem?

Nově otevřená cukrárna na náměstí

- to, že je cukrárna nově otevřená, z ní ještě startup nedělá - zákusky a sladkosti totiž nabízí i v cukrárně ve vedlejší čtvrti a v kavárně o dvě ulice vedle

Pojišťovna s několika tisíci zaměstnanci

- v pojišťovnictví příliš inovací nenacházíme - ani příliš dynamiky nebo uvolněné atmosféry

Firma s novými kancelářemi, kde si všichni tykají

- tak jednoduché to skutečně není - příjemné pracovní prostředí je sice pro startupy typické, ale jen tykání, polohovací stoly nebo relax zóna z firmy startup nedělají

Použitá literatura: [3]

Startup Silicon Valley

- Silicon Valley je zřejmě nejznámější startupový hub na světě
- je pojmenované podle křemíku používaného na výrobu polovodičů
- toto pojmenování poprvé využil v sedmdesátých letech novinář Don Hoefler, když popisoval zdejší trend v koncentraci firem, zabývajících se křemíkovými mikročipy a počítači
- Silicon Valley se brzy stalo světovým centrem počítačového vývoje
- dnes je v podstatě synonymem pro high-tech, vývoj a inovace
- Silicon Valley se rozprostírá na území údolí Santa Clary, od jižního okraje San Francisca, přes spojnici Redwood City (**Oracle** či **Electronic Arts**) přes Palo Alto (**Facebook**, **Hewlett-Packard**), Mountain View (**Google**), Santa Claru (zejména výrobci hardware) až po obchodní centrum Silicon Valley, město San Jose (**Adobe**)

Použitá literatura: [4]

Startup Silicon Valley

- na rozvoji Silicon Valley se významnou měrou podílela také blízkost několika univerzit (zejména Standfordská univerzita) a armádních výzkumných center
- místa jako je Silicon Valley vždy lákala (a stále tomu tak je) mnoho schopných lidí, přinášejících sem své nápady
- většina bývalých místních továrních prostor dnes funguje jako technologické inkubátory - čekají na investory

Silicon Valley historie (YouTube)

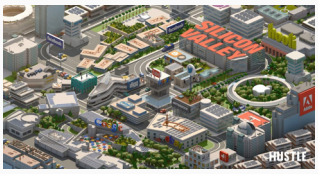
Welcome to Silicon Valley - Official Short Introduction (YouTube)

Startup Silicon Valley

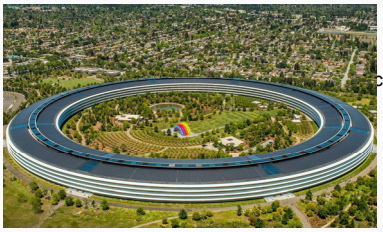
Startup Silicon Valley

Startup Silicon Valley

Apple, Oracle a Google Park

Závěr

Závěr

- historie podnikání jako činnosti je dlouhá
- podnikání se vždy vyvíjelo a bude vyvíjet v historickém kontextu
- Česká republika má bohaté podnikatelské tradice a pyšní se vynikajícími podnikatelskými osobnostmi
- snahy o formulaci ucelené teorie podnikání dosáhly významu a vědecké pozornosti až v 80. letech 20. století
- jedním z efektivních začátků, jak podnikat, je nabídnout společnosti jedinečné a inovativní produkty, služby nebo řešení a založit si tzv. startup
- tento typ firmy se velice rychle vyvíjí a svým podnikáním se snaží prospívat společnosti

Kontrolní otázky

Kontrolní otázky

1) Vymezte pojem podnikatel.
2) Jaké důvody mohou vést člověka k podnikání?
3) Specifikujte základní rozdíly mezi podnikáním a zaměstnaneckým poměrem.
4) Chtěli byste samostatně podnikat, a proč?
5) Co je to statrup?
6) Znáte nějaké úspěšné startupy?

Děkuji za pozornost.

Máte nějaké otázky??

Ing. Tomáš Řeřicha, Ph.D.,
trericha@fel.zcu.cz

Použitá literatura

[1] Novák Petr, Kozubíková Ludmila, Zámečník Roman: Základy podnikatelství. Zlín: Univerzita Tomáš Bati ve Zlíně, 2018
[2] Jurečka Václav a kol.: Makroekonomie 3. Praha: Grada Publishing a.s., 2017. ISBN 978-80-271-0251-8
[3] www.startupjobs.cz StartupJobs - Co je startup?
[4] https://www.aktualne.cz/wiki/veda-a-technika/silicon-valley/r~i:wiki:1428/ Silicon Valley
[5] Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník
[6] Zákon č. 455/1991 Sb., Živnostenský zákon

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
Vzniklo za podpory projektu Západočeské univerzity v Plzni
ESF II
(reg. č. CZ.02.2.69/0.0/0.0/18_056/0013239)
FAKULTA ELEKTROTECHNICKÁ
ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY
V PLZNI
KET